

Vydané publikace členů KFS FF UK

DAVID ČENĚK A TEREZA PORYBNÁ (EDS.) – VIZUÁLNÍ ANTROPOLOGIE: KULTURA ŽITÁ A VIDĚNÁ

Cílem tohoto sborníku je představit v českém kontextu subdisciplínu s názvem vizuální antropologie a přinést českému čtenáři alespoň část rozsáhlé diskuse o vztahu antropologie k vizuálním reprezentacím, především o vztahu antropologie a filmu (resp. videa). „Etnografický“ film se zde představuje se všemi svými kontroverzemi, rozmanitou poetikou a fascinující schopností přiblížit nám svět tak, jak jej prožívají druzí. Spojovacím článkem jednotlivých textů je snaha pochopit, jak nahlížíme jiné kultury skrze oko kamery, jak se vytváří filmové obrazy těch „druhých“, jak tyto obrazy vnímáme a jak přispívají k našemu celkovému obrazu světa. Předkládaný sborník se tak snaží otevřít některé důležité otázky a podložit odpovědi na ně názory uznávaných antropologů, filmových teoretiků a režisérů. Jde o první publikaci svého druhu v češtině.

TEREZA DVOŘÁKOVÁ A IVAN KLIMEŠ – PRAG-FILM AG 1941– 1945. IM SPANNUNGSFELD ZWISCHEN PROTEKTORATS- UND REICHSKINEMATOGRAPHIE.

Autoři se věnují stále relativně málo zpracovanému tématu česko-německým filmovým vztahů v období nacistické okupace českých zemí. Ivan Klimeš ve svém souhrnném textu zkoumá základní struktury filmové kultury v tzv. Protektorátu Čechy a Morava. Poskytuje přehled české filmové produkce, dokládá, jak výrazně byla její podoba ovlivněna přísnou kontrolou distribuce a kin či procesem arizace. Filmovou politiku Ivan Klimeš zasazuje do kontextu s obecnou nacionálně-socialistickou kulturní politikou vytvářenou v Berlíně. Tereza Dvořáková se v hlavní části knihy soustředí na významný příklad protektorátních filmových struktur – filmovou produkční společnost Prag-Film AG. Firma vznikla v roce 1941 na základech nacisty likvidované české společnosti A-B, která kromě jiného kontrolovala také v té době jedny z největších a nejmodernějších filmových ateliérů ve střední Evropě na Barrandově. Produkční společnost Prag-Film v sobě kromě zlínského centra centralizovala veškeré české filmové výrobní struktury. V roce 1942 se stala součástí zastřešujícího říšského filmového koncernu UFI. Z pohledu říšské kinematografie její úloha rostla především po roce 1943, kdy se pražská studia stala díky své relativní zajištěnosti proti spojeneckým náletům pro říšskou filmovou výrobu velmi atraktivní.

PETRA HANÁKOVÁ – PANDOŘINA SKŘÍNKA ANEB CO FEMINISTKY PROVEDLY FILMU?

Kniha mapuje rozmach feministického myšlení o filmu v době od sedmdesátých až po polovinu devadesátých let. Feminismus tehdy zasáhl široké spektrum kulturní teorie a praxe, „věda“ o filmu zároveň hledala co nejučinnější nástroje analýzy, aby ukázala, jak film funguje, jak nás ovlivňuje a proč nás tolik fascinuje. Feministická metoda je jednou z klíčových složek této proměny filmové teorie. Jejím cílem je kritické zhodnocení vnímání každodennosti, zcizení od automaticky přijímaných názorů a vzorců chování, rozkrytí stereotypních obrazů i příběhů. Představuje myšlenkový svět, jehož znalost je v anglosaském kontextu samozřejmou součástí kulturní a kritické výbavy – není proto důležité s ním primárně souhlasit či nesouhlasit, ale poznat jej a pochopit, včetně jeho limit, jako možný nástroj společenské analýzy. Publikace byla připravena v rámci výzkumného záměru MSM0021620824 – Základy moderního světa v zrcadle literatury a filosofie.

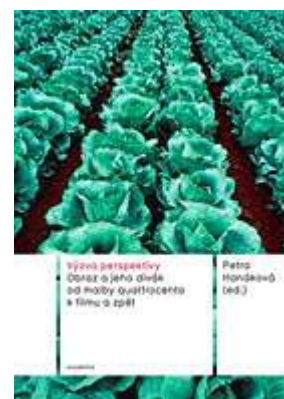
PETRA HANÁKOVÁ – KEVIN JOHNSON (ED.): VISEGRAD CINEMA: POINTS OF CONTACT FROM THE NEW WAVES TO THE PRESENT

Soubor příspěvků se pokouší zachytit společné kulturní kořeny čtyřúhelníku kinematografií Polska, Maďarska a Česko/Slovenska od konce 2. světové války až po současnost. Sleduje styčné výchozí body: podobnou historickou zkušenost, témata a motivy i s přesahy do okolních zemí. Publikace vychází v anglickém jazyce, a je tedy i reprezentativním pohledem na tuto kapitolu kinematografických dějin pro anglofonní prostředí.

PETRA HANÁKOVÁ (ED.) – VÝZVA PERSPEKTIVY: OBRAZ A JEHO DIVÁK OD MALBY QUATTROCENTA K FILMU A ZPĚT

Vztahem filmu a perspektivního malířství se filmová věda zabývá již od začátku 20. století. Od sedmdesátých let tento zájem zintenzivněl a přímá spojitost mezi malbou (počínaje obdobím quattrocenta) a filmem (a dále i novými médii) se stala tématem hojně diskutovaným nejen ve filmové vědě, ale i v kunsthistorii a v tzv. vizuálních studiích. Téma podněcuje i úvahy o roli ideologie v zobrazování, o postavení subjektu ve vztahu k imaginárním světům, k popisům proměny vizuálního pole modernity atd. Soubor studií Výzva perspektivy vychází z těchto debat a zcela poprvé je v našem kontextu shrnuje a představuje, aniž by rezignoval na jejich kritické zhodnocení. Idea souboru vznikla jako výsledek kurzu „Film a výtvarné umění“, realizovaného s velkým úspěchem Katedře filmových studií FF UK. Kniha je odpovědí na zájem studentů i na absenci podobné publikace na českém i zahraničním trhu.

KATEŘINA SVATOŇOVÁ – 2 1/2 D ANEB PROSTOR (VE) FILMU V KONTEXTU LITERATURY A VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

Tato studie vychází jako první svazek nové edice Fakta F, která se zabývá vývojem vnímání prostoru ve filmu a filmových teoriích a jejich vztahu k obecným prostorovým teoriím v literatuře, psychologii, fyzice či filosofii a k reálnému, žitému prostoru. Prostor je vnímán jako základní kategorie filmu jako uměleckého díla i jako média zprostředkovávajícího realitu. Film tak stojí na pomezí fikční reprezentace (jakožto dvojdimenzionální zpodobnění) a trojdimenzionální reality, má tedy kvalitu jakéhosi 2,5 D prostoru.

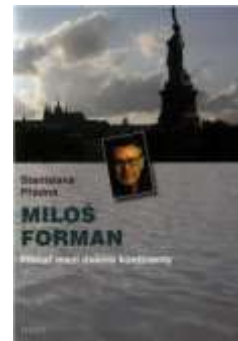
MAGDA ŠPANIHELOVÁ – SCREEN DANCE: TĚLO PRO KAMERU

Pronikavá studie o progresivním žánru tanečního filmu (Screen Dance), která zkoumá jak jeho vývoj a historii, tak i samotné základy spojení obou uměleckých odvětví s odlišnými výrazovými prostředky a roli těla jako zprostředkovatele významů.

STANISLAVA PŘÁDNÁ – MILOŠ FORMAN: FILMAŘ MEZI DVĚMA KONTINENTY.

Nakladatelství Host nás po předložské monografii o Ivanu Passerovi nyní obdařilo obsáhlou publikací o nejvýznamnějším představiteli československé nové vlny Miloši Formanovi z pera pedagožky Filmových studií pražské Filozofické fakulty Stanislavy Přádné. První česky psaná formanovská monografie se komplexně věnuje nejen představení jeho tvorby z hlediska tematiky, metod a stylu. Zaměřuje pozornost též na jeho osobnostní rysy, mezi něž nepochybně patřila sociální průbojnost, jakožto předpoklady úspěchu, důležité stejnou měrou jako samotný talent. V chronologickém představení Formanovy tvorby je kladen důraz na porovnání i odlišení českého a amerického období, vysvítají tematické podobnosti (outsiderské charaktery, důraz na uměleckou pravdu, realističnost v komediálním hávu...) i nuance jejich proměn na druhé straně oceánu.

STANISLAVA PŘÁDNÁ – ČTYŘIKRÁT DVA

Fellini – Masinová, Antonioni – Vittiová, Bergman – Ullmannová, Saura – Chaplinová. Čtyři filmoví tvůrci, kteří svým dílem významně zasáhli do vývoje evropské kinematografie druhé poloviny dvacátého století: Fellini, Antonioni, Bergman a Saura. A čtyři herečky, které v určitém údobí byly současně interpretkami ženských postav v jejich filmech i životními partnerkami: Masinová, Vittiová, Ullmannová a Chaplinová.

Filmy a jejich ženské postavy, jež jsou v této knize v centru pozornosti, se dotýkají především problematiky vztahů mezi mužem a ženou a pojednávají převážně o jejich nenaplněnosti, ztroskotání či odcizení. Netřeba zdůrazňovat, že soukromý vztah tvůrčích dvojic do filmů zasahoval – i v uměleckém přetvoření – s jedinečnou autenticitou, mnohdy skrytě autobiografickou.

